



Elektronikus Lakossági Bűnmegelőzési Információs Rendszer ELBIR



POLGÁRMESTERI HÍRLEVÉL

2010. február

CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAK TÁVOLTARTÁS

A kiszolgáltatottabbak -gyermek, nők, idősek, betegek, sérültek, fogyatékkal élők- bántalmazása sok családban sajnálatos módon még ma is létezik, életük mindennapi része, felszámolása, egyik napról a másikra történő megszüntetése lehetetlen, megvalósíthatatlan.

A rendőri szervek a 2009. október 1-jével hatályba lépett 2009. évi LXXII. törvény és a végrehajtására vonatkozó 52/2009.(IX.30) IRM rendelet alapján 2009. október 1-je több esetben rendelkezik az ideiglenes megelőző távoltartásról.

Tekintettel arra, hogy az ilyen jellegű cselekmények esetében több alkalommal is megállapítható volt, hogy a bántalmazásnak elszenvedője vagy szemtanúja volt a társak közös, kiskorú gyermeke is, így szükségessé vált az elkövető szülői felügyeleti, illetve a kapcsolattartási jogának korlátozása is.

A hatályba lépett törvény kibővíti a rendőrség intézkedési lehetőségeinek körét azokra az esetekre is, amikor a korábbi, más jogszabályokban, normákban megfogalmazott jogosultságok nem tették lehetővé a hatékony intézkedést.

A hatályos szabályozás szerint a távoltartás három formáját különböztetjük meg:

1. Ideiglenes megelőző távoltartás 2009. évi LXXII. törvény
2. Megelőző távoltartás 2009. LXXII. törvény
3. Távoltartás 1998. évi XIX. törvény

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény arra irányul, hogy még azt megelőzően kezelje a családon belüli erőszak jelenségét, mielőtt egy súlyosabb helyzet, a sokszor helyrehozhatatlan következményekkel járó bűncselekmény bekövetkezne.

Hozzátartozók közötti erőszaknak minősül, a bántalmazó által a bántalmazott sérelmére megvalósított:

-a méltóságot, az életet, a szexuális önrendelkezéshez való jogot, a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető tevékenység;

-a méltóságot, az életet, továbbá a testi és lelki egészséget súlyosan és közvetlenül veszélyeztető mulasztás;

-sem a tevékenység, sem pedig a mulasztás esetén nem kell, hogy azzal ok-okozati összefüggésben eredmény következzen be.

Hozzá tartozók köre:

-a Ptk.685.§ b) pontjában meghatározott közeli hozzátartozó (a házastárs, a bejegyzett élettárs, az egyenes ágbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér);

-a Ptk.685.§ b) pontjában meghatározott hozzátartozó (az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, bejegyzett élettársa, a jegyes, a házastárs és a bejegyzett élettárs egyenes ágbeli rokona és testvére, továbbá

-a volt házastárs, a volt bejegyzett élettárs, a gondnok, a gondnokolt, a gyám és a gyámolt.

Az ideiglenes megelőző távollattás

Az ideiglenes megelőző távollattás átmenetileg korlátozza a bántalmazó tartózkodási szabadságát, a tartózkodási hely szabad megválasztásának jogát, szülői felügyeleti jogát, valamint gyermekével való kapcsolattartási jogát. Az ideiglenes megelőző távollattás lényege, hogy a határozat alapján a bántalmazó köteles elhagyni a bántalmazottal közösen használt ingatlant, és oda az ideiglenes távollattó határozatban meghatározott ideig nem térhez vissza. A távollattás nemcsak a közösen használt ingatlanra, hanem a személyes kontaktusra is vonatkozik. A távollattás helyszíne elvileg minden térre kiterjed, de a törvény kifejezetten megjelöli a lakó- és munkahelyet, az oktatási intézményt, valamint a gyógykezelés céljából rendszeresen látogatott egészségügyi intézményt, vagy a vallásgyakorlása során rendszeresen látogatott épületet, illetve általa rendszeresen látogatott egyéb intézményt. A távollattás azonban nem jelenti a törvényesen fennálló kötelezettségek alóli mentesülést: az ideiglenes távollattó határozat a bántalmazó más jogszabály alapján fennálló tartási, valamint a közös lakás fenntartására vonatkozó fizetési kötelezettségeit nem érinti.

A törvény az ideiglenes megelőző távollattó határozattal kapcsolatos eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) a törvényben foglalt eltérésekkel rendeli alkalmazni, és eljáró hatóságként a rendőrséget jelöli ki. A rendőrség a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény szerinti helyszíni intézkedés keretében haladéktalanul, ideiglenes távollattó határozatot hoz, ha meggyőződik arról, hogy az élet, testi épség, vagyonbiztonság azonnali védelme ezt indokolja. Ugyanígy jár el, ha a családon belüli erőszakkal összefüggésbe hozható bűncselekmény, illetve szabálysértés gyanúja merül fel, de büntetőeljárás vagy szabálysértési kényszerintézkedés alkalmazása nem indokolt.

Az ideiglenes megelőző távollattó határozat meghozatalát megelőzően a rendőrség köteles vizsgálni a hozzátartozók közötti erőszakra vonatkozó tényeket, annak megállapítása céljából, hogy megalapozottan lehet-e következtetni a hozzátartozók közötti erőszak elkövetésére, illetve indokolt-e további eljárás, így különösen szabálysértési, vagy büntetőeljárás megindítása.

A törvény ideiglenes távollattás elrendelését nemcsak helyszíni eljárásban teszi lehetővé. A rendőrség helyszíni intézkedés nélkül is dönthet így, ha családon belüli erőszakra vonatkozó tény, körülményt észlel, vagy hoznak tudomására. Természetesen az ideiglenes távollattás elrendelésének feltétele a tényállás tisztázása, vagyis a bizonyítás (pl. a bántalmazott és lehetőség szerint a bántalmazó meghallgatása, ellentmondó nyilatkozatok esetén tanúk meghallgatása) nem mellőzhető.

A rendőrség az ideiglenes megelőző távollattó határozatot haladéktalanul, a helyszínen köteles meghozni. Ha a rendőrség az eljárása során a bántalmazóval szemben az előállítás rendőri intézkedést alkalmazza, a rendőrség a határozatot legkésőbb az előállítás időtartamának lejártáig hozza meg.

Az elrendelő határozatot a bántalmazóval és a bántalmazottal közölni kell, és azt részükre át kell adni, illetőleg a lehető legrövidebb úton kézbesíteni kell.

Az ideiglenes megelőző távollátás időtartama legfeljebb 72 óra lehet.

Elrendelésének korlátai:

Ugyanazon bántalmazóval szemben ugyanaz a bántalmazott csak akkor kérheti újból ideiglenes megelőző távollátás, illetve megelőző távollátás elrendelését, ha az elrendeléshez a törvényben meghatározott feltételek ismételten megvalósulnak.

Ha a bántalmazott az életvitelszerű tartózkodására szolgáló ingatlant –a használat jogcímétől függetlenül– a bántalmazóval közösen használja, a bántalmazó akkor köteles magát távol tartani a bántalmazott életvitelszerű tartózkodására szolgáló ingatlantól, ha a bántalmazott az ingatlan használatára a szívességi lakáshasználaton kívül egyéb jogcímmel rendelkezik, vagy a bántalmazóval közös gyermekét neveli. Amennyiben a fenti feltételek nem teljesülnek abban az esetben nem rendelhető el az, hogy a bántalmazó tartsa távol magát az ingatlantól. Ilyen esetben csak a bántalmazottól, vagy más személytől való ideiglenes megelőző távollátást lehet határozatba foglalni.

A megelőző távollátás

A megelőző távollátás elrendeléséről a bíróság nemperes eljárásban dönt. A rendőrség, ha ideiglenes megelőző távollátást rendelt el, azzal egyidejűleg a megelőző távollátás időtartamának meghosszabbítását a rendőrség a bántalmazott életvitelszerű tartózkodási helye szerint illetékes helyi bíróságnál kezdeményezi. A bírósági nemperes eljárás megindítását a bántalmazott, illetve a bántalmazottnak a Ptk-ban meghatározott közeli hozzátartozója és hozzátartozója is kérelmezheti. A kérelmet írásban lehet előterjeszteni, vagy az illetékes bíróságon jegyzőkönyvbe lehet mondani. A bíróság az indítványról három napon belül határoz.

A megelőző távollátás időtartama legfeljebb 30 nap lehet.

Szankciók az (ideiglenes és a megelőző) távollátó határozatot megszegőkkel szemben:

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 139/B.§ (1) bekezdése szerint, aki a külön törvényben meghatározott ideiglenes megelőző távollátó határozatban vagy a megelőző távollátó határozatban meghatározott szabályokat megszegi, elzárással vagy 150.000.- Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható. A szabálysértés miatt az eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik.

A távollátás

A távollátásról a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 138/A.§-a rendelkezik. A távollátás a terhelt szabad mozgásához és a tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogát korlátozza. A távollátás a kényszerintézkedések egyik formája.

A távollátás hatálya alatt álló terhelt a bírósági határozatban megállapított szabályok szerint köteles a meghatározott lakást elhagyni és onnan a bíróság által meghatározott ideig távol maradni. Köteles

a meghatározott személytől, illetőleg e személy lakó- és munkahelyétől, az e személy által látogatott nevelési és nevelési-oktatási intézménytől, gyógykezelés céljából rendszeresen látogatott egészségügyi intézménytől, vallásgyakorlása során rendszeresen látogatott épülettől a bíróság által meghatározott ideig magát távol tartani, tartózkodni attól, hogy a meghatározott személlyel közvetlenül vagy közvetve érintkezésbe lépjen.

A távoltartás elrendelése esetén a terhelt a bíróság határozatában megjelölt ingatlanból a használat jogcímétől függetlenül eltávolítható. Az intézkedés tehát az adott ingatlan tulajdonosával szemben is elrendelhető.

A büntetőeljárás során távoltartás szabadságvesztés büntetéssel büntetendő bűncselekmény megalapozott gyanúja esetén akkor rendelhető el, ha a terhelt előzetes letartóztatásának elrendelése nem szükséges, de megalapozottan feltehető, hogy a lakókörnyezetben hagyása esetén a sértett tanú befolyásolásával vagy megfélemlítésével megghiúsítaná, megnehezítené, vagy veszélyeztetné a bizonyítást, illetve a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghezvinné, vagy a sértett sérelmére újabb szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményt követne el.

A törvény a távoltartás elrendelését a bíróság hatáskörébe utalja. Ennek indoka, hogy a távoltartás az előzetes letartóztatás egyik alternatívája. A vádirat benyújtását megelőzően a távoltartásról a nyomozási bíró dönt, a vádirat benyújtását követően pedig az eljáró bíróság határoz.

A távoltartás indítványozására az ügyészen (illetve a magánvádlón és pótmagánvádlón) kívül más személyek is jogosultak. A törvény úgy rendelkezik, hogy a távoltartás elrendeléséről szóló határozatot akkor is meg kell küldeni az ügyésznek, ha a távoltartás elrendelését a sértett, a cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvőképessé sértett törvényes képviselője, vagy a terhelttel közös háztartásban élő kiskorú személy törvényes képviselője indítványozta.

Az őrizetbe vétel kapcsán felmerülő –az eljáró hatóságra háruló– teendők itt is irányadók, amelyek a következők: Értesíteni kell a terhelt által megjelölt hozzátartozót; ennek hiányában a terhelt által megjelölt más személy is értesíthető. Emellett a terhelt felügyelet nélkül maradó kiskorú gyermekét, illetőleg az általa gondozott más személyt gondozás céljából a hozzátartozójának, illetőleg az arra alkalmas intézménynek kell átadni. A kiskorú elhelyezéséről a gyámhatóság útján kell gondoskodni, a terhelt által gondozott más személy esetében a helyi önkormányzat jegyzőjét kell értesíteni. Intézkedni kell a terhelt felügyelet nélkül maradó vagyonának és lakásának biztonságba helyezéséről is. Katonával szemben elrendelt távoltartás esetén pedig értesíteni kell az előljáróját is. A törvény nem jelöl meg konkrét határidőt, hanem a „haladéktalanul” kifejezést használva utal arra, hogy ezeket az intézkedéseket lehetőségekhez képest a legrövidebb időn belül meg kell tenni.

A távoltartás legrövidebb időtartama 10 nap, leghosszabb időtartama 60 nap, azon túl meghosszabbításra nincs lehetőség.

A törvény rendelkezik arról, hogy amennyiben a terhelttel szemben távoltartást rendeltek el, az eljárást soron kívül kell lefolytatni.

Szankciók a távoltartó határozatot megszegőkkel szemben:

A törvény rendelkezik arról az esetről, ha a terhelt megszegi a távoltartás szabályait. A terhelt önhibáján kívül is előfordulhat, hogy találkozik azzal a személlyel, akitől eltiltották, ez azonban a terhére nem értékelhető, ezért a törvény csak a távoltartás szabályainak szándékos megszegéséhez fűz hátrányos jogkövetkezményeket. A távoltartás szabályainak szándékos megszegése esetén elrendelhető a távoltartás hatálya alatt álló személy előzetes letartóztatása, illetve ha ez nem szükséges, rendbírsággal sújtható. Mindezen jogkövetkezmények elkerülése érdekében azonban lehetősége van a terheltnek arra, hogy a távoltartás szabályainak megszegését utólag kimentse.

(készítette: Mádiné dr. Tóth Johanna r. őrnagy)

A rendőrség az ideiglenes távoltartást 72 órára rendeli el. Ezt a rendőrfőkapitány észlelése alapján az illetékes rendőr (kiadványozásra jogosult személy) hozza meg az elsődleges döntést.

Ennek a döntésnek kontrollja a bíróság: 72 órán belül dönt a távoltartás megszüntetéséről, vagy 30 napos elrendeléséről. Az utóbbi, a helyszínen intézkedő rendőrök intézkedésének az elismerése.



BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLENY MEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
BŰNÜGYI IGAZGATÓSÁG
BŰNMEGELŐZÉSI OSZTÁLY

3527 Miskolc, Zsolcai kapu 32. Pf.:161

Telefon: (46) 514-500/23-27, fax: 27-37

www.bunmegelozes.eu

